

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XVII. De Beneficiorum permutatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

C A P U T X V I I .

De Beneficiorum permutatione.

BONIFACIUS VIII. cap. unico de rerum permuat. in 6. non modò approbat Beneficiorum permutationes fieri coram Episcopis locorum, in quibus sita sunt Beneficia, sed etiam præfert jura sic permutantium omnibus Expectativis aliorum ab Apostolica Sede impetratis. Et Clement. unica eodem tit. irritas facit quascumque Beneficiorum commutatorum collationes in præjudicium compermutantium factas. Possunt itaque Episcopi, eorumque Vicarii, dummodò habeant speciale ab Episcopo Beneficia conferendi mandatum, hasce permutationes admittere, & pro permutantium voluntate eisdem mutuò & respectivè conferre: reliqui autem inferiores Prałati carentes Episcopali autoritate, non possunt in favorem compermutantium conferre. Poterunt nihilominus, si hoc jus præscriptione adepti fuerint. Rebuffus in Praxi, p. 3. tit. de permutatione, num. 20. Bellamera tract. de permutatione, cap. Tertiò queritur.

II. Si compermutanda Beneficia in diversis Dioecesibus sita sint, neccesse erit intervenire utriusque Episcopi autoritatem: sed ad majus communum & facilitatem alter eorum poterit vicem suam & potestatem admittendi & conferendi alteri Episcopo committere, ut omnia procedant coram uno eodemque collatore. Gloss. in cap. unico, de rer. permuat. in 6.

III. Propriā autoritate Beneficia permutantes eadem amittunt ipso jure, cap. Cūm olim, de rer. permuat. Itaque tanquam vacantia possunt statim ab aliis impetrari.

IV. Præter Prałati interventum Episcopalem autoritatem habentis, qua est prima à nobis jam examinata conditio, requiritur secundò illorum notitia ad quos spectat vel electio, vel præsentatio Beneficiorum quæ permutantur: alias enim invalida erit permutatio. Gloss. in d. Clement. unica de rer. permuat. Qui debitè interpellati si consentire sine justa causa recusant, tunc eis invitisi, si permutatio nullo impediatur canonico obstacle, poterit Collator eam admittere & conferre. Abbas in cap. Nullus, de jurepatron. Federicus tract. de permuat. Benef. quæst. 24. Rebuffus d. tit. de permuat. num. 22. afferens hunc esse communem Galli usum circa Patronos Ecclesiasticos: sed Laicorum Patronorum protinus esse consensum necessarium, alioqui fore irritam permutationem, afferit ibid. num. 31.

A a Quod

Quod idem censendum de necessario Regis consensu , si Beneficium Regi nominationis permuteatur.

V. Tertiò requiritur ut permutatio fiat rerum ejusdem generis, spiritualium cum spiritualibus, juris in re cum jure in re, & non cum jure ad rem ; sic enim mutare non licet mandatum vel nominationem ad Beneficium cum praesenti Beneficio , cap.fin. de rerum permut. Federicus in d. tract. de permut.benef. q.13. Matthaeus de Afflictis decif. Neapol. q. 17. Neque mens hac Papæ fuit , ut literæ suæ & mandata extendantur ad aliam quam quæ ibi designatur personam. Neque etiam aliquis decimas vel juspatronatus cum Beneficio valide permutaverit , juxta Doctores ad d.cap.fin. de rer. permut. & Rebuffum loc. cit. num. 24. Plura tamen Beneficia cum uno Beneficio possunt & validè , & licite permutari , arguemento legis *Cum Praetor*, D.de judic. sunt enim res ejusdem naturæ, neque Jus ullibi prohibet. Ratio vero æqualitatis , qua justas reddit permutaciones , locum huc habere potest > plura enim minoris proventus Beneficia æquivalent unico opulentiori. Federicus loc.cit. quest.12. Rebuffus d.tit. de permut. num.40.

VI. Quartò requiritur , si fiat permutatio coram Summo Pontifice , ut cætera simul compermutantium Beneficia sigillatim exprimantur , ut à Romana Rota judicatum , & à pluribus Doctoribus traditum referri Rebuffus ibid. num. 34. quanvis Federicus loco cit. quest.18. neget id esse necessarium in permutationibus. Saltem tutius est contra litigatores Beneficiorum avidissimos aut cuncta exprimere , aut clausulam referre , ut tacita expressis habeantur.

VII. Valida Beneficiorum permutatio est non modò inter se conformatum , sed etiam disformium , exempli causâ Dignitatum cum Personatis , simplicium cum curatis , Commendarum ad vitam cum titularibus ; quia Commenda perpetua vicem habet Tituli. Panormitanus in cap. *Cum olim*, de rerum permut. Federicus loco cit. quest. 6. & seqq. Rebuffus num. 51.

VIII. Admissa resignatione ex causa permutationis , Beneficia non aliis possunt quam permutantibus conferri , d.cap. unico , de rer. permut. in 6. & Clem. unic. eod. tit. Et si fecus fiat , invalidè conferuntur ; quia non alias aut aliter intendunt permutantes resignare , nisi ad hunc permutationis finem.

IX. Si evinci contingat Beneficium permutatione quæsumum , datur regressus ad alterum dimissum , ratione tacita conditionis in illa dimissione inclusæ , si permutatum Beneficium non fuerit evictum : sine qua nemo proprium dimitteret Beneficium. Rota decif.9. in antiquis. Rebuffus tract. de pacif. possess. num.145. Papo lib.2. Placitorum , tit. 7. num. 2. Faber Cod. de sacrol. Eccles. defin. 53. Et aperte favet cap. *Si beneficia 20.* de præbend. in 6. Atque conceditur iste regressus sine nova provisione,

&c

& sine nova in possessionem immisione. Requiritur tamen in hoc Regno sententia declaratoria aperitionis regressus per Regios Judices , qui sibi possessoria Beneficiorum judicia ita vindicant , ut sine horum cognitione & decreto vacaturum procul dubio sit Beneficium , & aliena impetratiō aditus aperiat. Papo lib.2. Placitorum, tit.7.num.2. Faber Cod.de sacros. Eccles. defin.53. Duarenus lib.8. de Benef. cap.3. Regressus etiam locum habet mortuo compermutante , adeo ut hujus Beneficium tanquam per obitum vacans non possit impetrari ab alio in prajudicium illius qui jus habet regressus in illud. Rebuffus d. tit. de perrautat. num.13. ubi saepe ita decisum se vidisse affirmat. Charondas lib.1. Responforum, cap.24. & idem lib.1.Pandect. cap.10.& 11. Despeilleus tract.de Benef. Eccles. tit.11. sect.2. artic. 4. num. 4. quibus etiam locis iidem assertunt, non esse opus ad hunc regresum nova collatione , sed necessariam esse Regii Judicis sententiam in causa possessorii.

X. Ex eo quod admissa resignatione ex causa permutationis non possint Beneficia aliis quam permutantibus conferri , juxta Clement. unicum de permutat. inferunt Rebuffus p.3. praxis, tit. de permutatione , num. 28. Louetus lit. B, num.13. aliique , quod admissa per Episcopum resignatione in causa permutationis, si uni fuerit collatum Beneficium antequam ejusdem permutantis fuerit admissa resignatio , ejusque vicissim Beneficium alteri permutanti collatum fuerit , & inter has moras iste compermutans moriatur , jus accrescere superstiti , ut utrumque Beneficium retineat. Non enim priore excidit quod pridem possidebat , quia adhuc illud tenet , cum non resignaverit : manet itaque in pristina ejus possessione ; & aliunde socii compermutantis debetur ei Beneficium, quia non vacat per socii obitum , quandoquidem ante ejus mortem jam fuerat resignatum , & legitimè superstiti socio collatum.

XI. In permundis Beneficiis aliquisque spiritualibus rebus pacta quædam aliquoties apponuntur illicita. Ejusmodi est oneratio , ut permundatum Beneficium alicui tertio conferatur non habenti jus in illo , vel etiam ut ei pensio assignetur. Non possunt haec fieri , neque conveniri coram Ordinario , quia quæcumque in resignatione exhibita conditio censetur simoniaca , faltem Jure Canonico : quod simoniæ genus cum non vetetur Divino Jure , à Summo Pontifice ex potestatis plenitudine purgari potest. Navarra Manual. cap.23. num.107. Lessius lib.2. de just. cap.35. dub.14. num.87. Nec legitur in toto jure Papam aut Concilium induluisse potestatem Ordinariis purgandi conditiones resignationibus appositas , nisi in sola Beneficiorum permutatione. Est verò generalis prohibitio cap.ult.de pactis : *Pactiones (inquit) factæ à vobis pro quibusdam spiritualibus obtainendis , cum in hujusmodi omni pactio , omnisque convenio debet omnino cessare , nullius penitus sicut momenti.*

XII. Ita quoque pactio in permutatione pravitate simoniacâ feedatur,

A a 2 cūm

cum promittitur aut permutatur fundatum Beneficium cum Beneficio fundando; quo enim tempore ita convenit, unicum existit Beneficium, simulque pecunia, quae res est merè temporalis & profana, quanvis futuro alicui Beneficio destinetur quod actu non existit. Itaque præter defectum illum generaliter prohibitum paætionis circa spiritualia, cap. ult. de paæt, gravior hîc defectus intervenit simoniae à jure Naturali Divinoque, simulque à Concilio generali Chalcedonensi can. 2. prohibita, ne pecunia detur, accipiatur aut promittatur pro sacris Ordinationibus, aut pro Ecclesiasticis ministeriis: & habetur in can. *Si quis Episcopus*, 1. q. 1. Expressio etiam est ad hunc casum can. *Ex multis*, 1. q. 3. damnans simoniæ pravitatis eos qui pro Beneficiis acquirendis pacifuntur fundationes Ecclesiæ harum à se faciendas, aut donaria Ecclesiæ aut pauperibus contribuenda. Huc etiam spectat cap. *Tua nos*, de simon, declarans simoniam committi, si quis de bonis suis conferat ad novi Beneficii fundationem, cùm conditione, ut sibi id Beneficium, aut alicui suorum conferatur. Et sic judicavit Aquisextiensis Senatus. Cùm enim Parochus Ecclesiæ Oliolensis in Tolonenſi Diœcesi curam suam dimisisset ex causa permutationis pro Capellæ Rectoria, quam resignatus se spönderat fundaturum cum jure patronatus, & super ista fundatione impetratum fuisset Apostolici Legati rescriptum, Præbenda illa Parochialis adjudicata fuit devolutario, qui illam ut vacantem per simoniam impetraverat contra resignatum, & à rescripti executione tanquam ab abusu appellaverat, ut refert Pastor lib. 3. de benef. tit. 1. n. 7.

XIII. Paæta quædam recensentur in hisce permutationibus apponi solita, sed non aliter valida, nisi Summi Pontificis dispensatione roborentur, ut si convenient permutantes de solvendo alieno ære contraæto propter Beneficium compermutatum; alioquin enim successor in Beneficio solvere tenetur nomina seu debita contraæta pro Ecclesiæ necessitate ab antecessore suo, cap. 1. de solutione. Expensas vero quas præcessor Beneficii fecit, non in Ecclesiæ, sed in propriam utilitatem, pacisci à successore prorsus est simoniacum: item de solvendis Bullarum seu expeditionum impensis. Navarra consil. 7. & 14. de simonia.

XIV. Si verò Beneficiorum permutatio fiat in periculo mortis, aut in decrepita senectute; item si fiat cum consanguineo, proximo aut familiari, aut si citra inæqualitatem Beneficiorum referetur pensio, aut si uterque sibi pensionem reservet, aut si convenientur de pensione in gratiam tertiae personæ, istis casibus permutatio ac reservatio fieri præsumitur in fraudem, vel animo negotiandi; & talis reprobatur permutatio. Idemque præsumendum & damnandum, si pensio super alio quam compermutato Beneficio constituatur, & si sit magna Beneficiorum sine ulla compensatione inæqualitas, aut si fiat permutatio cum ficto Beneficio, quia propria bona sine aliqua urgente causa disperdere velle nemo præsumitur, l. *Cum da-*

de indebito, D. de probation. Nullaque ratione verisimile fit, ut quisquam Beneficium multis fortè expensis, & laboribus acquisitum, quo sustentandus est, sine aliqua gravi causa sponte resignet, ut dicit cap. *Super hoc*, de renunciatione. Praterea dolus præsumitur, si quis post resignationem in ejusdem à se resignati Beneficii possessione perseveret. Hæc docet Rebuffus d. tit. de permutatione, n. 42. & seqq. & in glos. ad Concordata, tit. de colationibus, §. *Volumus*, glos. ult.

XV. Denique in casu permutationis Beneficiorum, quemadmodum & in aliis resignationibus, servanda regula est de publicandis resignationibus, de qua inferius tractabitur hoc ipso lib. 2, cap. 18. Hoc denique tenendum, certissimam esse regulam, si remittatur Beneficium, ad cuius compensationem promittatur titulo permutationis aliud indefinitè Beneficium simili ac paris proventus, id non censeri permutationem, sed nudam & inefficacem pollicitationem, quam nunquam confirmat Papa, neque licet Ordinariis admittere. Unde si alter à quo resignatum ex ea causa fuerit Beneficium, moriatur, vacabit Beneficium per obitum. Ita Mornacius ad l. *Rebus*, C. de rerum permut. Permutationes enim esse debent de certo & determinato Beneficio ad aliud peræquè certum & determinatum.

C A P U T X V I I I .

De jure Regressus.

L. **G**ENERALIS regula Canonici Juris hæc est, eum qui semel Beneficio suo renunciavit, non posse illud repetrere, cap. *Ex transmissa*, cap. *Super hoc*, & cap. *In praesenti*, de renuntiat. Ideò revocatio semel admissæ resignationis nulla & irrita est, etiam si successor possessionem abdicati ab alio Beneficii nondum sumpferit. Sic judicatum Parisiis refert Charondas lib. 1. Responsorum, cap. 21. Idemque juris est etiam cum resignatus reperitur incapax Beneficii, ut aliis Supremarum Curiarum judicis confirmat Brodeus in Louetum lit. B, cap. 13. Neque resumti Beneficium potest, quanvis conditio in renunciatione illius addita fuerit, ut si vivo resignante vacaverit sive percessum, sive per decepsum resignatarii, revertatur Beneficium ad resignantem absque nova provisione. Istiusmodi namque provisiones sub forma regressus obtentas jubet irritas Carolus IX. in Aurelianensibus Comitiis, art. 22. Verumtamen si accedat nova ejusdem Beneficij collatio in gratiam resignantis, poterit idem resumere, non ex illa conditione regressus,

Aa. 3

sed.